

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Segéd-szerkesztő:
KETSKÉS ELEK.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
 Egyes számok kaphatók: a dohánytözsédekben.

Tanítóink helyzete.

I.

Néhány év óta különös jelenséget látunk Székesfehérvár tanítóit között. Főlébreedt bennük a vándormadár természete s egyik a másik után igyekeznek szebb vidékre, illetőleg jobban javadalmazott helyre jutni. Évek óta figyelemmel kísérjük a tanítóság helyzetét s mint egy érdekes jelet látjuk, hogy a pályázók száma négy-öt év óta negyed-ötöd részre apadt. Azelőtt változatos lehetett a kitűnően képesített férfitanítóknak s most a bizonyítványokban rejlő kiválóságok inkább a nők körében találhatók. Az is tény, s ki jól megfigyelte viszonyainkat, észrevehette, hogy a kiváló erők (teszem: Tóth Ferenc, Magó Károly, Káth József, Tálos József) idegenbe szalínlók. Kivülök még egy egész kis csapat van, a mely csak az alkalomra les, mikor idegen földön ütheti fel sátorfáját. S ha szemügyre vesszük azokat, a kik itt maradtak, el nem távozásuk egyéb okkal indokolható. Talán családi összekötetések fűzik őket ide, avagy talán gyermekeik iskoláztatása köti őket a városhoz, vagy nyitva áll előttük az egyedüli reménység, mely emelkedéssel biztat: egy esetleg megürülő vezetőtanítói

állás, mely több jövedelmet s a mi fő, általában kényelmes lakást nyújt.

Ha a logika kapcsán tovább fűzzük gondolatainkat, be kell látnunk, hogy városunk tanügye nem soká maradhat azon a pompás magaslaton, melyre különösen az utóbbi évtizedben jutott. Mert — s ezt minden hozzáértő pedagógus elmondhatja — városunk tanítási viszonyai a jelenben oly magaslaton állanak, hogy méltán büszkék lehetünk rá. Az a negyven egynéhány tanerő 90 százalékban oly kiváló készültséggel rendelkezik, s oly szakismerettel és lelkiismeretességgel végzi a rája rótt nehéz feladatot, hogy a szülők megnyugodva bízhatják kezükre és jóakaró szeretetükre szemük fényének, gyermekeiknek neveltetését.

A mostani helyzet, a várható kialakulások — mikor a legjobb erőkhel évtíz év után vesztünk — aggodalmassá teszi a helyzetet s félti, hogy képesek leszünk-e iskoláink növőjét néhány év múlva megtartani azon a magaslaton, a melyre az utóbbi évek jóakarata és buzgalma emelte. Ha a megkezdett uton tovább haladunk, rövid idő múlva odajutunk, hogy kisebb lesz a választéks s a pályázatok alkalmával kénytelenek leszünk kevésbé elsőrendű tanítókkal megelégedni s fogyni fog a régi jó tanerők száma is, ha egyik év a

másik után megfoszt bennünket egy-egy kiváló tanítótól.

Keressük a változás okait.

Először a kisebbeket soroljuk fel.

Ismeretes s úgy szólván minden kínálkozó alkalommal fölmerül a panasz iskoláink túlszűfolttsága ellen Lapunk legtöbb számában közölt statisztikai kimutatás szembeállítja a tanulók elhelyezhetőségét s azt a visszasságot, hogy körülbelül 300 tanulóval többet kénytelenek a tanítók belepréselni egyes osztályokba, mint a mennyinek fizikailag ott elég helye volna. Itt azonban nem említjük a pedagógiai szempontokat, a melyek szerint egy osztályban nyolcvan gyermeknél többet elhelyezni nem szabad. Ilyen körülmények között tanítani, mikor a legnagyobb megterheléssel sem képes a tanító annyit produkálni, mely ambícióját kielégítene, nagyon nehéz. S mikor e nehézségek dacára akár a szülők, akár pedig az iskolák fentartói mégis elegendő eredményt kívánnak, szárnya szegődik a legjobb akaratnak is és elmélkedésre készíti a tanítót olyan iskolákról, a hol a pedagógiai és egészségi szempontok szigorú figyelembe vételével arra is sulyt fektetnek, hogy a tantermekben a szabályszerű szám meg legyen tartva.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Szellemek.

— Salinius Péter — mondotta Flóra.
 Tehát ez volt a szellem neve.
 — Vajjon miért nem a mi családi szellemünk, Ulisszesz, jelent meg? morgogta Horschne.
 Kántor izgatottsága a tető pontra hágott. Hiába küzdött s figyelt, hiteltelensége megtört, saját szemének, fogcsikorgatva bár, de kénytelen volt hitelt adni: csalást semmiképp sem tudott fölfedezni. Erős keze alatt csaknem összetört az ügyvéd székének támlája.
 — Jó szellem, szabad-e megtudnunk, mi voltál földi életben?
 A pohár sokáig nem mozdult.
 — Haragos, de miért? morgott a kis doktor.
 Végre megmozdult a pohár s ezt a feleletet ugrálta ki:
 — Professzor.
 — Milyen és hol?
 — Buda — fizika, volt a válasz.
 Kántornak, ki most már belsejében sem mert kételkedni, megvillantak a szemei. Ő is

nagy fizikus volt és most is szenvedélyesen foglalkozott különösen vegytannal. Nagyot dobant a szíve, mikor meghallotta, hogy a szellem fizikai tanár volt a budai egyetemen. Tehát akkor a középkor végén élt, tehát akkor bizony próbált aranyat is csinálni, s ha még földi életben nem is tanulta ki a módját, de most már bizonyosan tudja az aranycsinálás titkát. És akkor . . .

(Koskodását nem folytatta tovább, mert Flóra merész kérdést intézett a szellemhez:

— Mondd meg, jó szellem, hol vagy te most?
 A pohár csak percek múlva, a kérdés alázatos ismétlésére választott gyors mozgással:

— Horsch szalonjában.

Flóra elpirult a tréfás lefőzésre.

— Nem így értem, kedves szellem. Hol van tartózkodási helyed a túlvilági életben?

A merész kérdésre roppant izgatottsággal várták a feleletet, Mayerhoffert és az ügyvédet kivéve, akik már tudták tapasztalatból, hogy a szellemek erre névze vagy kitérő, vagy nagyon homályos feleletet szoktak adni. Hanem Flóra, Mariska és Lobrikné, meg a többiek annál kíváncsiabbak voltak, főleg Horschne és leánya, akik félig-meddig már készültek katolikusá válni s nagyon szerették volna a szellemtől hallani, mi-

képen nyilatkozik a katolikus vallás egyik legnevezetesebb tanának terén.

Am a pohár csak nem akart mozogni. Flóra reszkető hangon már kétszer is megismételte a kérdést. Már harmadszor kezdte meg a faggatózást:

— Hol élsz most, jó szellem? könyörgött.
 Ekkor a kis asztal hirtelen oldalra dült és egyszersmind körülbelül egy lábnyira fölemelkedett, úgy hogy Flóra kénytelen volt a jegyzőkönyvecskét térdre tenni. A pohár lecsuszott az asztal széléig, de onnan nem esett a földre, hanem nagy ivben átugrott a kandallóra s ott ezre darabra tört. A gyertyák lángjai megreszkettek, a kandallóban egy sivitás hallatszott s azzal haláles csönd lett.

Némelyek felugráltak helyükről még az ügyvéd is; mások a székre roskadtak és valamennyien halálsápadtak voltak. Ugy meredtek egymásra, mintha megkövültek volna és csak jó idő múlva jöttek magukhoz. Akkor vették észre, hogy Mariska ájulaton ül, hátrahanyatlottan egy karosszékben. Hamarosan magához térítették.

— Mi volt ez? sutogta a szegény leány gyöngye hangon.

— Semmi, semmi. A szellem megtréfált egy kicsit bennünket, — iparkodtak őt megnyugtanni.

Papp Károly

selyem-műfestő és vegyészeti ruhatisztító

Székesfehérvárott
 Városház-tér, 5. szám alatt.
 (Bejárat a Megyeház-utcáról.)

Mindennemű úri-, női-, gyermek- és egyen-ruhák, menyasszonyi kelengyék, függönyök, végaruk, valamint ágynemű-toll tisztítását elvállalom. — Gyász esetekben a legrövidebb idő alatti kiszolgálást ígérek. 2721 156-65.

Mai lapunk 4 oldal.

00000562

UJDONSÁGOK.

— A pénzügyi tanács ma d. e. Havranek József polgármester elnöke alatt ülést tartott, melynek tárgyai közül kiemelendők tartjuk a következőket: Ambach József városi hivatalnok, kiadó fizetésének 200 koronával való emelését kérte. A tanács magáévá tette a kérelmet s tekintettel Ambach hosszú és buzgó szolgálataira, nagy családjára, valamint hogy a város érdekeit mindig odaadóan és igaz lelkiismeretességgel szolgálta, a fizetésfelemelés iránti kérvényét pártolólággal terjesztte a közzülés elé. Az Erzsébet népkönyha 1000 kor. segélyt kér a várostól, a mint ezt minden évben ezelőtt is tette. A pénzügyi tanács mint eddig, most sem fogadja el ezt a kérelmet s szegényeit a maga hatáskörében óhajlja gondozni. A közzülés azonban — reméljük — mint eddig, úgy most sem fog a tanács álláspontjára helyezkedni. — Horváth Sándor állatorvos a marhák leöletésénél szokásos díját 10 fillérről 40 fillérré kéri felemelni. A tanács ezt a kérelmet sem helyesli, a mennyiben szerinte az állatorvosnak annyi mellékes jövedelme van, hogy ez a jövedelememelés teljesen fölöslegesnek látszik.

— Lelkészeválasztás. A helybeli ev. ref. hitközség a múlt vasárnap ejtette meg a nemrég elhunyt Tatay Imre ev. ref. lelkész állásának betöltését. A mint előre lehetett látni s a mint már mi is hírül adtuk, a hitközség egy elenyészőleg csekély töredék kivételével Miklós Géza, falubattyáni lelkész személyét óhajtotta. Mellette nyilatkozott még aláírásaival a kétharmadnál is nagyobb többség. A vasárnapi választás, mely Medgyaszay Vince ker. esperes távollétében Szabó Kálmán soponyai lelkész elnöke alatt ment végbe, majdnem egyhangulag Miklós Géza mellett nyilatkozott, s az ellenpróbán csupán tíz választó jelentette ki, hogy a jelölés nem szívük szerint van, a mi azonban a fölolvastott névsor 408 ellenkező szavazatával szemben, a kik mindannyian Miklós Géza mellett foglaltak állást, számításba sem jöhetett. Az elnök konstatálván az inopozáns többséget, Miklós Gézát meghívottnak jelentette ki. Mi a magunk részéről örömmel értesülünk a szép választásról és örömmel nyilatkozunk a fölött, hogy az egyházközség tagjai Miklós Géza mellett foglaltak állást, ki széleskörű műveltsége, a mellett keresztény türelmessége mellett méltó utóda lesz Tatay Imrének s az eddig fenálló békének és szeretetnek őre és ápolója

leend. Végül pedig csak azt jegyezzük meg még, hogy az egyházközség a lelkész fizetését 1600 koronáról önként 2400 koronára emelte, a melyvel áldozatkészségük és lelkesük iránt való méltányol. elismerésük is kifejezésre jutott.

— Bucsuzás. A védőkötélzettség teljesítése után saját kérelmükre a honvédség kötelékekből elbocsájtattak Kovács Pál, Jeszenszky Ferenc, Say Ferenc és Klomser Alfréd a székesfehérvári m. kir. V. honvédkerületi parancsnokság nyilvántartásában álló szolgálaton kívüli viszonybeli főhadnagyk; továbbá a székesfehérvári m. kir. 17-ik honvéd gyalogezredtől dr. Neumann Ármu tartalékos főorvos és dr. Flesch Emil tartalékos gyógyszerész járulnak.

— Tanítóválasztások. A lovasberényi rkath. iskolánál megürült a tanítói állás. A volt tanító, Szijártó Károly fület kántortanítói választatván, helyébe 10 folyamodó közül Kovács Miklós okl. tanító választotta meg, ki állását már el is foglalta. — Az ev. ref. kántortanítói állás nyugdíjaztatás folytán megüresedett. Ez állás f. hó 18-án töltetett be. 15 folyamodó közül — 7 személyesen jelent meg — egyhangulag Magyarosi Sándor Kákits Baranyam. ev. ref. tanító választotta meg.

— A színészek. Lassankint elkövetkezik a téli szezon estéinek állandó szórakozása, a színelőadások. Micsely F. György színingagató betegesztette a jövő szezon társulatának személyzetét, a mely a következő tagokból fog állani:

Művészeti személyzet: Nők: Micselyné Bácskay Julcsa, operette és népszínmű énekesnő. Sziklay Szerena operette szubrette primadonna. Káldy Mariska szubrette és coloratur énekesnő. Ráthonyi Stefi operette szubrette, Jakabli Jolán operette énekesnő. Déry Giza népszínmű és operette énekesnő. Káldy Frici operette énekesnő és társalgási színész. Rózsahegyí Sárka segédénekesnő. Bogóy Ilonka énekesnő és naiva. Haraszti Mirci énekesnő és szende. Illés Magda hősnő és társalgási színész. Tordai Etel vigjátéki szubrette és társalgási színész. B. Némethy Jolán drámai anyja. M. Nagy Mari komikáné. Zaborszky Mariska, Fontányi Mariska, Gyurcsák Gizella, Szabonyi Vilma, Nagy Sándorné, Hollósi Rózi, Beódy Irén, Markovics Henrikné, táncosnők, kar- és segédszínésznők.

Férjak: Micsely F. György színingagató. Benedek Gyula jellem-, társalgási és drámai apa. Mátray Kálmán operette buffó és kedélyes apa. Virágh Jenő operette komikus. Vági Richard naturburch és énekes bonvivant. Váry Jenő hős

szermes és társalgási színész. Gergely Lajos bonvivant, társalgási és énekes színész. Szigeti Andor. tenorista. Pap János népszínmű és operette baritonista. Csolnakosi Gyula népszínmű és operette baritonista. Markovits Henrik, Horváth Gyula, Kelemen Imre, Faragó Rezső, Erdősi Jenő, Szombati Mihály, Fekete Árpád, kar- és segédszínészek.

Műszaki személyzet: Micsely F. György igazgató, Benedek Gyula művészeti rendező, Mátray Kálmán rendező, Csolnakossy Gyula titkar, Bi-hary Zoltán karnagy, Simándy Zsigmond sugó, Horváth Gyula ügyelő, Szigeti Andor táncoktató, Markovics Henrik könyvtárnok, Adamcsó József diszletmester, Kelemen Imre festő és gazda, Ludányi Sándor szabó, Csontó Lajos szertáros, Farkas Mihály szereposztó, 16 tag zenekar és a honvédzenekar.

— Elhunyt főreáliskolai tanár. Koronczy Imre helybeli főreáliskola volt tanára szombaton Nagy-Kanizsán életének delén elhunyt. Husz évig működött oadaó szorgalommal a magyar tanügy mezején, mignem a már két év óta tartott súlyos betegség képtelenné tette a további munkálkodásra. A székesfehérvári főreáliskolában 11 évet töltött. Két kiskoru árvaja sarjata.

— Távzó kántor. Kammel József felsővárosi kántor — a mint sajnálattal értesülünk — nem marad városunkban. Sóskuton, a hol idejövetele előtt mint kántortanító működött, újra megválasztották s ő elhagyva őt királyi városunkat — hajlandó visszatérni régi helyére. Igaz sajnálattal halljuk e hírt, mely annál fájdalmasabban érim bennünket, mert Kammel nagy buzgóságot fejtett ki a felsővárosi Kath. Körben. Az ifjúság körében ugyanis énekkart szervezett s nemes szórakozásra igyekezett szoktatni azokat, a kik egyéb multság híján esetleg kevésbé épületes időöltésre is könnyen rászánhattak magukat.

— Jó fogás. Pompásan sikerült fogást csinált ma reggel Simon Sándor rendőrkapitány. A városahq folyosóján végig menve egy szőkebajszu, nyulánk fiatalemberen akadt meg a szeme, a ki már hosszabb idő óta váravárt vendége volt a rendőrségi csöndesnek. Vincz Istvánnak hívják, de a mint a különböző helyekről, többek közt Sátoraljaihelyről is kiadott körözó levélből kiütnik, Hujber Józsefnek, majd Horvát Istvánnak adta ki magát, születési helyéből nemes városunkat vallotta s egész sereg lopást, sikkasztást és tolvajlást követett el. Hogy pedig igazat adjon annak a régi elvnek, hogy nem jó az em-

De Mariska csak nagy nehezen tudott valahogy öntudatra és némi erőre kapni. Előszólitották tehát apját, a ki dühbe jött a történet hallatára.

— Tudtam, hogy ez lesz a vége! Menjünk haza!

Utközben a jegyző megígérte a leánynak, hogy ha még egyszer ilyen ostobaságot csinál, megveri. Későn volt már a figyelmeztetés és tilalom, Mariska a szellemek rabja volt már.

Szegény leány, ha tudta volna a jövőt, talán hallgatott volna egyébként vallásos lelke és atyja intelmére. De így...

Egész éjjel nem tudott aludni s reggel kimerülten kelt föl és gondolkodott egész nap. Amugy is gyenge szervezete, ábrándos lelkülete volt. S az elmúlt este jelenetei mérget csöpögtettek testébe-lelkébe.

De Lobrkinénak is volt mit hallgatnia az uratól másnap.

A jó Kántort pedig szintén kegyetlenül megzavarta a tapasztalat. A szegény számtartó alig tudta a gazdaság ügyeit intézni.

Természetes, hogy az esemény hire, minden titkolódzás mellett is, fülébe ment a plebánosnak és Niklaynének is. Nagyon-nagyon elszomorodtak.

II.

Két nap mult el az emlékezetes zsur óta. Az ügyvéd visszament Budapestre, ahonnan Horschék meghívására, akiknek-ügyvédje volt, az estélyre Borsfalvára jött.

A jelenvoltaknak egy része harmadik napon véletlenül összetalálkozott a postamesteréknél. Ott volt a jegyzőné leányával, Flóra, meg Nikolayné is Jankával. Ugyanis a postamesterének nevénapja volt.

A három leány egy sarokba vonult és beszélgetett. Persze, hogy a multkori széanszról. Flóra lelkesülten, ragyogó szemekkel magyarázott, Mariska álmodozva, nézett a levegőbe, Janka pedig komolyan figyelt és szánakozva nézte két barátinót. Majd Mariska kezdett a rajongó álmodozásával beszélni; arca kipirult, szemé föl-sillogtak, szinte exaltált állapotba jött.

— Édeseim, megbocsátsatok, — szólt végül Janka. Drága Flóráim, amint tudom, ti a mi szent vallásunk kebelére akartok térni. Ha komolyan meggyőződésből kívánod ezt tenni, akkor bizony föl kell hagynod a spiritalzással, mert vallásunk azt tiltja.

— Miért? — kérdezte egyszerre Flóra is Mariska is.

— Te nem tudod még, Mariskám? — felelt Janka.

— Nem még sohasem hallottam.

— Hát azért, kedvesem, mert az eddigi tapasztalatok mind amellet tanuskodnak, hogy a spiritikus jelenségek legnagyobb része nem lehet jó szellemek műve, hanem csak rossz szellemek, világos szóval: az ördögöké. Már pedig keresztény katolikus embernek semmi dolga se szabad hogy legyen az ördögökkel.

Flóra ugy befelét nevetett, bár komoly arcot mutatott. Mariska pedig bámulva nézett Jankára.

— De — hát — hogyan? ... rebegte zavarral.

— Igen, ugy van, édesem. Én magam ugyan nem tapasztaltam sem ezt, sem az ellenkezőt, de azt tudom, hogy ugy áll a dolog, ahogyan mondtam. Lásd, édesem, neked nem tett jót az az egy este sem, hát — ne folytasd? ne folytasd drágám!

Mariska lehorgaszott fejét és hallgatott. Janka egyenes beszédére kemény harcra kelt szívében a spiritizmushoz való vonzódás azzal a kevés vallásossággal, amely főképen szüleinek hitbeli hidegsége, plána atyjának csaknem teljesen vallástalansága folytán még maradt benne.

Szlanynka Ferenc
férfiszabó
Székesfehérvárott, Szent-Imre-utca I. szám.

Ajánlom dúsan felszerelt raktáromat a legfinomabb tavaszi és nyári angol és hazai szövetekből. Vállalkozom mindennemű úri, egyen- és papi-ruhák legjutányosabb ár mellett, korrekt és gyors elkészítésére. — Vidékre próba nélkül.

2730. 150-04

bernek egyedül lenni, egy csinos perszónát, névszerint Barilla-Máriát társul csípte fel s vele barangolta végig szép Magyarországot. A „Könyves Kálmán” című képkiadó részvénytársaságot 1200 kor. erejéig károsította meg s öt gyanúsították a mullok hirtelen elszaporodott hamis pénzeknek forgalomba hozatalával is. A rendőrség kihallgatván, a névszerint jőformán szórakozásnak igyekezett feltüntetni, no meg — a mint mondotta — kellemetlen lett volna, ha egyes kis aprólékos huncutságaira épen becses neve utján jutott volna el a rendőrség. Zsebében két távjalkules volt, a melyeket azonban — vallomása szerint — utazó ládájának felnyitására szokott csak használni. Egyébként Dunaadony vallhatja őt nagyreményű fiának. A rendőrség gondoskodott letartóztatásáról s egyszersmind táviratilag értesítették mindazon helyeket, a honnan holléte iránt érdeklődtek Simon Sándor rendőrkapitány nagyszabású kutatást indított a csaló és sikkasztó huncutságának kikutatására.

Szerencsétlenség. Egyedi János 28 éves legény a városi bányában volt alkalmazva. Tegnap fejtes közben a part rászakadt és súlyos sérüléseket szenvedett. A közellévők azonnal gondoskodtak, hogy a Szt. György kórházba szállítottassék. Sérülése szerencsére nem életveszélyes.

Kivándorlók. El Amerika gazdag és szabad földjére! Hinni se tudjuk, hogy mily mondhatatlan vonzeróval bír népünkre, különösen megének északi részére Amerika földje. Ithon a nyomoruság, ott a gazdagság, itt kihalt faluk, ott a néptömegtel csillogó túlszűfolt városok vannak, a hol sűrűn gurul a dollár s azé lesz, a ki gyorsabban és ügyesebben tudja elkapni. Egy furcsa kis csoportot tartóztatott le városunk rendőrsége tegnap. Négy apró leányka, névszerint Schweighardt Erzsébet (11 éves), Lindner Erzsébet (16 éves), Wachtler Mária (16 éves), s testvére Anna (9 éves) Amerikába igyekeztek. Egyelőre Bécsbe szándékoztak, a honnan a Red Star Line utazási vállalat kalauzólása mellett Amerikába jutottak volna. 750 kor. pénzüsszeggel volt náluk, mint utiköltség s ezzel, mint tőkével igyekeztek a nagy labirintusba Amerikába, hogy ott azt megokszorozzák, esetleg: elveszzenek a szörnyű emberkavarodásban. A mint előadták, ott már egy rokonuk vár rájuk, a ki elhelyezésükről óhajt gondoskodni. A rendőrség észrevevén a kis csoportot, kikutatva szándékukat, minthogy utlevélük nincsen, Tisza István gróf belügyminiszter rendelete értelmében a fűszolgabíró utján vissza-

Szegény Mariska egész vallásossága abban állt, hogy vasárnaponként elment a templomba, de azt is inkább a szokás és a jó férjhezmenés kedvéért tette, mert manapság a leendő férjek — kivált vidéken — ha maguk nem is valami hű flai az Anyaszentegyháznak, de a leendő feleségtől csaknem mindannyian megkívánják, hogy valóságos legyen.

Flóra is csodálkozva, de minden belső hatás nélkül halgatta Janka szavait.

— De kerlek, édes Jankám, én még soha sem tapasztaltam, hogy a szellemek a katolikus vallás valamely tétele ellen nyilatkoztak volna!

— Éppen abban áll az ő taktikájuk. Mióta foglalkozol a spiritizmussal?

— Körülbelül egy éve.

— Tehát: kezdetben, sokszor néhány esztendeig ezek a tisztelt szellemek óvakodnak valami elhamarkodott kijelentést tenni, amely a vallások, úgy a keresztény, mint a zsidó vallás tanait sértené, mert tudják, hogy ezzel igen sok kezdő spiritisztát elriasztanak. Hanem mikor már az érdekesebbnek érdekesebb jelenségek által valóságos rabjaikká tették a hiszékeny embereket, akkor kezd megnyilatkozni az ő igazi mivoltuk.

(Folyt. köv.)

szállította őket Balinkára. Hát hiszen jól van, mentsünk meg mindent a hazának, a mit lehet. De vessünk akadályt a kivándorlásnak is, de mégis sokkal okosabbnak lártanók, ha Tisza miniszter ur inkább a megélhetés forrásainak gazdagításáról gondoskodnék, mint a toloncoltatásról. Mit csinálnak itthon azok a kiknek csak egyre van módjuk: a kuplálásra, ha a kormány asszisztenciája és hallgatag jóváhagyása minden vagyon egy közös mederbe süllyed, azokéba, a kik elég ügyesek és élelmesek a munkás nevet kizsákmányolni. Miért nem szabályozta meg pl. a Mörvidéki Takarékpénztárt és fűgyvivőjeit, a kik egész közösekéget juttattak koldusbotra és üttek ki Amerikába kenyeret és boldogulást keresni.

Átvonuló katonák. A negyedik számú vonatcsapat, 1 törzsisztitel, 32 főúszttel, 270 legény, 352 ló és 60 szekérből álló állomány szept. 24-ikén Bicske, Felcsúth, Alcsúth, Tordas, K-szentpéter, Baracska, Martonvásár és Erd községekben keresztül Budapestre fog vonulni.

A szüneti gyakorlat. Egyik falusi iskolában történt a napokban, hogy a tanító szüneti gyakorlatként a szülők előtt kérdeztetett egyet-mást a nála kitűnően érdemesített tanuló. A gabonaőrletről lévén szó, megkérdi a fiut.

— Láttál már malmot?
— Igen.
— No és mi hajtja a malmot?

— A víz.
— No, igen, a vízi-malmot a víz hajtja,

de mi hajtja a száraz-malmot?
— A szárazság! — feleli a fiu aktuálisan és legjobb tudással.

Sikkasztó. Urbanek Lajos Laxgang Ferenc rácalmási pékmesternél volt alkalmazva, mint süteménykihordó s tulajdán gazdájának rája bizott árukészletén, a pénzen kéjtuzásra indult s szórakozásainak színterét nemes városunkat szelme ki. A rendőrségnek föltűnt az utcákon tévován öngyőlő legényke, érdeklődni kezdett ki-léte felől s csakhamar kitűnt, hogy az atyafi bűnös uton jutott a nála levő pénzhez. Elfogták s visszatoloncolják Rácalmásra, a hol megérdemelt jutalmáról gondoskodni fognak.

Elfűtött asszony. Rostási Szabó Rezső vendéglős szomorú hírt jelentett be a rendőrségnek, hogy felesége a napokban elfűtött és semmi életjelt nem ad magáról. Nincs kizárva, hogy esetleg öngyilkossági szándékból hagyta el férje házát. A rendőrség széles körben megindította a nyomozást a szerencsétlen asszony után.

Verekedés. Az új bor lelkesítő ereje nem okvetlenül szükséges arra, hogy némely emberek egymást agyba-főbe verjék. Csordás Sándor és Oroszi János lovasberényi lakosok borközi állapotban összeverekedtek. A párbaj helye Czajger Lajos vendéglője volt, eszközül pedig a kéznél levő iteres üvegek szerepeltek s természetesen nemcsak az üvegekben esett folytonosság hiány, hanem Oroszi fején is több lyuk támadt. Csordás beismerte a csendőrnél, hogy a gyengéd-telen hozzászarmasztásoknak eszközlője ő maga volt, a mit a csendőrség azzal jutalmazott, hogy Csordást átszállította a helybeli ügyészség börtönébe. Ellenfelének sebesülései életveszélyesek.

A borjuti dűlőben levő 5 októlyos szőlő terméssel eladó. Tudakozódhatni városházköz 2, emelet.

Socialdemokratia.

Irta: Peék Gyula.

V.

A történelem megtanított minket arra, hogy az újítások, melyek felforgatják az eszméket, szokásokat, erkölcsöket, véleményeket, rendszeren semmire se mennek, s a pusztá és merev rend-

szerek eredménytelenek maradnak; hogy mindazok, kik a kereszténység óta forradalmakat vagy rendszereket létesítettek, elértek hitték a legjobbat, s másnap már belátták, hogy csalódtak, s a következő nemzedék kisebbítette azokat, kik nemeslelkűleg fáradoztak, hogy előkészítsék részére a jobbat; hogy csupán az érlelődik meg, mi lassanként készítették elő s általános vágygá lett; hogy a szép, de gyakorlatilag alkalmazhatlan szemlélművek nem egyebet, hanem ama kétségbeesést szültek, mely az elodázhatlan újításoktól is elveszi a kedvet.

Nem nézhetjük tehát boszúság nélkül a közszellemek önző számítások által való elfojtását, a középserűség túlbőségét, a népszerűség hajhászát. Kétségbe vonjuk hazafiságát azoknak, kik hajtépó szónoklatok között hirdetik a socialdemokratia elveit a vidék egyszerű népének, a legnagyobb véleményzsarnokság között, mely mindent itél és semmit sem vizsgál. Vérforráló a látvány, hogy törzsközségi vidéki népünknek, páncélt öltve idegenből importált romboló eszmék érdekében, miként hirdetik az új honfoglalók a socialdemokratiait.

De felülemelkedve eme önkénytelenül is előtűró subjektív érzelmeken más komoly okaink is vannak, hogy megtagadjuk a socialdemokratia létjogát s azt hazánkban is vesztőhözónak mondjuk.

Semmikép se fogadjhatjuk el ugyanis zsinórmértékű a socialdemokratiaának a nyugati államokban történt elterjedését és hatalmi növekedését. ama hozzáadással, hogy ime ott mi veszélyes sem járt, nem volt fajpusztító hatással, sőt Németországban a germánfaj megerősödését segítette elő.

Nézzük, mely talajon indult meg a socialdemokratia mozgalma Németországban? Már a múlt század 60-as éveiben ott láttuk a nagyemléjű Miguel-t, a germán fajszeretett e ragyogó csillagát, ki megindította már akkor a németek agrárjogi fejlődését oly arányban, mely a modern állam kialakulásával járó rázkódásoktól s a világverseny gazdasági bajaitól megmentette a német östermelő lakosságot. Mielőtt a socialdemokratia eszméi utópiából tudományos rendszerré fejlődtek volna, sőt mielőtt a gyárpar fellendülése, a gyárvarosok füstös légtérében a socialdemokratia eszméjét megpendített volna — mielőtt a proletariatus a maga részére megnyerte volna s hullámaival előntét volna a vidéket — már akkor Németország östermelő vidékein az agrár eszmék úgy gazdasági mint jogi mezőkön oly erőre tettek szert, hogy a socialdemokratia hullamai, mint jól kiépített partok között, ártalmatlanul rothantak el mellette.

Illusztrálást csak néhány adatot hozunk fel. Németországban már a múlt század 60-as éveire esik a hitel, fogyasztási és értékesítő szövetkezetek eszméjének terfoglalása; a törzserőklési rendszer, az annyira előrelátó birtokvédelmi politika, mely nem engedí kiáratni a földet a kisgazda lábai alól, már akkor meg volt. A német paraszt évtizedek óta három és fél százalékos hitelt élvez — minálunk 8 és 12 százalék alatt nyög —; tízenegyz gözke-szövetkezet van csak Szászországban, melynek segélyével a mi parasztunk előtt el sem képzelhető olcsón és a legnagyobb intensivitással művelheti földjét a szász földműves. Ily viszonyok között az agrárszermék az östermelő lakosságot a boldog fejlődés legmagasabb csúcására emelték, mialatt a gyárak füstös levegőjében a socialdemokratia még csak kezdte szervezni a proletariatus.

Ezen a talajon összeütközhetett a régi rend az újjal, s belőle a germánfaj megerősödve került ki.

Ámde mily talajon indult meg nálunk a socialdemokratia!

Amíg Németországban Miguel az agrárjog zászlaját lobogtatta áttörhetlen phalankszot formált a kisbirtokosok tömegéből, addig mi féltelen liberalizmusunkban eltöröltük az uszorator-

Kész fiu és leányka fehérneműek, kalapok, sapkák, a legjobb cugos és fűzős börcipők, ágytakarók, paplanok, harisnyák, iskola-táskák, könyvszíjak stb.

A közlő iskolai évad beálltával!

KNAZOVITZKY BÉLA

ajánlja: kalap, cipő, fehérnemű, uri és női divatáru választékos raktárát.

Iskolai előtt és mosó lányka kötények. Mindennemű fehérneműek mérték szerint a leggyorsabban és a legpontosabban készíttetnek.

2727 104-47

vényt is; emancipáltak a zsidókat, s tárt kaput nyitottunk a mindenünne kivert, éhes, új honfoglalóknak, kik reáveve magukat a magárahagyott népre — rövid néhány évtized alatt koldussá tették, s kezébe adták a vándorbotot, hogy keressen jobb hazát Amerikában. Mig Németországban az östermelők a szövetségi eszmék zászlaja alatt biztosították magukat, addig mi gombamódra szaporodó zugtakarékpénztáraknak, Berele Hay-oknak a biztosították magukat, addig mi politikai kifogástalan kötelevények erejével, törvényes assistentia mellett engedték kifizetni. Amig a germán gazdát fajfentartó birtokvédelmi politika érte, addig mi szinte tobzodtunk, a szabadbirtokforgalom ultraliberalizmusában. Megis termelte a politika átkos gyümölcsét. Ma összesen négy millió katasztrális hold földbirtok van zsidó kézen, mint tulajdon; körülbelül ugyanannyi, mint bérlet — tehát összesen nyolc millió katasztrális hold földbirtok jövedelmének élvezetéről lett megfosztva a fajmagyarság. Hol van e rengeteg földbirtoknak egykori magyar gazdája? Elpusztult, vagy kivándorolt.

Ime nálunk ilyen a talaj, melyen a szocialdemokrácia megindította mozgalmát. A védtelen, züllesnek indult földműves osztályra váratlanul reá vetette magát a szocialdemokrácia és az aposztolok fülébe harsogtatják a népek: hiába küzdesz, a nagy verseny sulya elnyom, óráid megvannak számlálva!

Ezek után nem kell elfogultaknak lennünk, hogy belátjuk a szocialdemokrácia káros voltát magyar fajunkra nézve. Véleményünk és meggyőződésünk az, hogy ezen idegenből importált rendszer vesztőzö reánk nézve, s úgy társadalmi, mint törvényhozási téren a legerélyesebben vissza kell utasítani.

Székesfehérvár szab. kir. város rendőrfőkapitányságától.

7365.
kap. 1904.

Árverési hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város rendőrfőkapitányi hivatala által ezennel közölni tétetik, hogy Deutch Katalin helybeli lakos kézi zálogházában levő mindazon zálogtárgyak, melyeknek kiváltási határideje folyó évi szeptember hó 2-án lejárt. 1904. évi október hó 4-én délelőtt 9 órakor kezdődő nyilvános árverésen hatóságai felügyelet és készpénzfizetés mellett az 1881. évi XIV. t. cz. 15—20. §§-ai értelmében el fognak adni.

Miről a betevők, úgy a venni szándékozók azzal értesítettnek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak az árverés napjáig meghosszabbíthatók, vagy kiválthatók.

Székesfehérvár, 1904. évi szept. hó 17-én.

Füresz József
rendőr-biztos.

Szülő és szüretárverés.

Ezennel közölni teszem, hogy Csikós Béla csödtömögéhez tartozó és a székesfehérvári 4686. sz. betétbe A. I. 1—2. sor 4542. 4543. hrszám alatt bevezetett lakház és szülő (1 kataszteri hold 375 □-öl) az ott levő felszereléssel, egy a függő természettel együtt egészben és tehermentesen a csödbíróságtól nyert felhatalmazás alapján, de a csödbíróság jóváhagyásától feltételezeten

f. évi szeptember hó 22-én

azaz csütörtökön d. u. 3 órakor a helyszínén a lovasberényi-ut 19. sz. hajlékban nyilvános magánárverésen a kir. közjegyző közbenjötté mellett a legtöbbet ígérőnek eladati fog.

A kikiáltási ár a függő természettel együtt 4000 korona és bánatpénzül 400 korona készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban lesz leteendő. A vételár fele a csödbírósági jóváhagyás kézhezvételétől számított 24 órán belül, másik fele melybe a bánatpénz is beszámítatni fog, a birtokbalépéstől folyó 5% kamatokkal együtt ugyanazon naptól számított 30 napon belül lesz alulírott kezébe kifizetendő. Vevő a birtokba csak az első vételári részlet lefizetésekor fog belyeztetni. Ha vevő vételár fizetési kötelezettségének eleget nem tesz, úgy a bánatpénz és a lefizetett vételári részlet elvesztésének terhe mellett az ingatlan a vevő veszélyére és kárára újból el fog árvereztetni.

A további eladási feltételek alulírottal megtudhatók és az eladandó ingatlan felszerelése f. hó 18-án azaz vasárnap délután 3—6 óra között a venni szándékozókknak bemutatni fog.

Székesfehérvár, 1904. szeptember 14.

Dr. Szabady József,
tömögondnok,

(I. Székesfehérvárott, Megyeháztér 3. sz.)

Instructio eladás.

A kislángi 3200 holdas gazdaság felparcellázása folytán az összes holtfelszerelés, jármás ökrök, lovak, takarmány répa, burgonya és tengeriszár (300 hold termése eladó. —

Bővebb felvilágosítással szolgál

A GAZDASÁG INTÉZÉSÉGE

2818 KISLANGON, 4-4

Utolsóposta Lepsény, Fejérmegye.

KNAZOVITZKY ELEMÉR

vas-, szerszám- és könyvberendezések üzlete

SZÉKESFEHÉRVÁR,

a „Magyar Király” szálloda átellenében.

TELEFON: 149. sz.

A legolcsóbb árakban,

szolid kiszolgálás mellett kaphatók

az összes

vasáru-cikkek.

2812

30-17

HEGYESY GYULA

ZONGORAKÉSZÍTŐ, SZ.-FEHÉRVÁR, SIMOR-UTCA 21.

Elvállalok mindenemű zongorák, pianóknak stb. javítását, hangolását. 15 évig mikédtém elsőrangú gyárakban és több év óta önállóan.

2743

52-17

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

2801

20-9

D. R. G. M. 88503. sz.,

gyógyít és felüdit jótállás mellett köszvény, reuma, asthma (nehéz lélegzés), álmatlanság, fülzugas, nehéz hallás, epilepsia (eskór), idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, tehetetlenség, influenza, valamint minden idegbetegségnek. Azon beteg, aki 88,503. sz. készülékem által legfeljebb 44 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzt. Ahol már semmisen nem használ, ott kérem az én készülékemet megkísérlni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról. A nagy készülék ára 6 kor., idült betegségeknek alkalmazandó. Kis készülék ára 4 kor., könnyebb betegségeknek alkalmazandó. A központi elárusítóhely széküld utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

SCHAEFFER DSÁNDOR

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

Hirdetéseik jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban. Szt-István-tér I.

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szabad. viharmentes

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Karoly

Bécs, III., Hauptstr. 120., saját házában.

Kivánatra ingyen própa, mintakönyv prospektus.

Főraktár: Schön Rudolf, Zöldfa-utca 15. sz. Székesfehérvár.

Kronsteiner-féle új zománc. Homlokzat-festéke hatásos. védve.

Ötven különböző minta, vízzel keverhető, mosható, viharmentes, titzálló, zománcozott, csak egyszerű mázolás. Jobb, mint az olajfesték. Évek során szállítja cs. és kir. uradalnak, katonai- és civilintézeteknek, vasutaknak stb. Minden résztvevő kiállításon első díjjal jutalmazva. Legolcsóbb festék homlokzatokra, belterületre, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhoz. Egy négyzetméter ára 2 1/2 kr. Meglepő eredmény. Homlokzat-festék, viharmentes, mészben oldható, 49 minta olajfestékkel azonos. Kgr.-ja 12 kr.-tól följebb.

Gerenday Gyula

vaszón, fehérmű, rőfös és rövid-
áru üzlete
Székesfehérvár, Nádor-utca.

Tenis reket,

Tenis cipő,

Tenis labdák,

Sport ingek,

Sport sapkák.

Ajánlja hazai gyármányú vaszón, asztal-nemű, valódi rumburgi és szilviai kézi szőtt vaszón és ágyszövetekre szolgáló damaszt és kanavász árakat. Schroll Benedek pamut vaszón és sifon árúktára. Fürdő ruhák, fürdő köpeny. Legdivatosabb férfi ingek, gallérok, kezelők és nyakkendők. Kelengyéhez szükséges és megfelelő női fehérmű és kész ágymű. Mérték utáni megrendelésre bármely fehérmű gyorsan és pontosan elkészítetik. Csecsemők részére készletben ingesek, szövet és kötött újjal hosszupárná, pólya-kötő, bölcső és kocsitakarók, gumilepedő, szalag, eszokor. Szövet ág- és asztalterítők, csipke és szövet függönyök. Torontáli, Axmiszter és tapesztri szalonn és futó szőnyegek. Gyapjú és teveszőr ágtyakarók, levarott Kasimir, Klott és selyem paplanok. Divatos ruha szövetek, Cosmanosi mosókélmé, Szalag, csipke, fátly, divatos övek, vállfűző, napernyők. Nagy választék keztyű és harisnyából. Előszet és mosható kötények. — Szövet. és rőfös árúnl 5% engedmény.

2750 104-39

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.